

Roy van der Zwaard

Hoofdzaak

GiST
Uitgeverij

Delft 2025

Proloog

‘Dames en heren, wilt u allen gaan staan voor het College?’ Een opdracht vermomd als vraag. De bode maakt een scheppende, bijna magische beweging met haar handen. Joost komt overeind waarbij de misselijkheid zich tussen maag en mond verspreidt.

Een uur eerder had hij hetzelfde gevoeld toen hij over het kale voorplein naar het gebouw van de rechtbank liep. Een grijsbruine monoliet, een vreemde entiteit die uit een enorme rots gehouwen leek. Nauwelijks ramen. Als deze overmaat aan steen bedoeld was om je de macht van de staat te laten ervaren, dan was dat gelukt. Bij de ingang, een zwart gapend gat in de massieve wand, bleef hij even staan. Alsof hij zo naar binnen geslokt zou worden. ‘Gaaf het, schat?’ Laura kneep zacht in zijn hand.

Binnen hadden ze zich moeten melden bij een geüniformeerde vrouw achter kogelwerend glas.

‘Wat kan ik voor u doen?’

‘Wij komen voor de tuchtzitting van elf uur.’

‘Naam?’

‘Van Kesteren. Joost van Kesteren.’

Haar lange vingers golfdan geluidloos over het toetsenbord. ‘Zaal 1.14, rechtdoor, trap op.’

Ze moesten een beveiligingspoortje door.

‘Jas en tas op de band. Riem, horloge, telefoon en portemonnee in de bak.’

Een bevel heeft geen werkwoorden nodig. Hij legde zijn koffertje op de band, zijn iPhone in de bak en de sleutel van de Audi ernaast.

‘Bent u advocaat?’ De beveiliging wachtte niet op antwoord. ‘Dan kunt u hier naar rechts.’

Hij schudde zijn hoofd. Gelukkig werden Laura en hij niet gefouilleerd. Toen hij zijn veters strikte en overeind kwam, duizelde het hem. Hij keek om zich heen of Bakker en Welgemoed hem in de gaten hielden, maar die waren blijkbaar al de zittingszaal binnen of waren nog niet gearriveerd. Rechtdoor dus, trap op. De binnenkant van het gebouw was net zo brutalistisch als de buitenkant. Onafgewerkte betonnen pilaren, veel donker hout. Daglicht scheen vanaf het dak in een hoge hal die desondanks schemerig bleef. Een duister atrium dat werd omgeven door gangen en balustrades. Een naar binnen gekeerd gebouw in de vorm van een koepelgevangenis.

‘Dokter Van Kesteren!’

Gelukkig, ze was er. Henriëtte Ruytenburgh, bestuursvoorzitter van advocatenkantoor WetzelsRuijsDubois aan de Zuidas. Gespecialiseerd in gezondheidsrecht, tevens plaatsvervangend rechter in Groningen. Vanzelfsprekend besefte hij dat het ziekenhuis vooral uit eigenbelang juist deze jurist had aangesteld. Tenslotte ging het ook om hun reputatie. Mocht het Tuchtcollege hem schorsen, dan zou het ziekenhuis hem direct laten vallen.

Henriëtte kwam op hen af. Ze gaf hem een hand en lachte haar gebit bloot. Haar bedrijfsgereedschap.

‘Uw vrouw, neem ik aan?’

Hij vergat Laura voor te stellen, maar ze stak zelf haar hand al uit. ‘Laura de Botton.’

Gewoonlijk voelde hij zich een stukje groeien als ze haar naam noemde, daar was hij echter te rusteloos voor. Mensen die Laura voor het eerst ontmoetten, stamelden alsof ze voor de koningin stonden. Of waren verrukt de naam te horen van zijn hooggeleerde vrouw, boegbeeld van de mensenrechten.

Henriëtte trok een wenkbrauw op. ‘Proféssor De Botton? De directeur van House of Civil Liberties?’

Laura glimlachte. ‘Fijn kennis met u te maken, mevrouw Ruytenburgh. Joost is erg blij met uw bijstand.’

Met een knikje naar Laura pakte Henriëtte hem bij zijn arm en leidde hem naar een bankje. ‘Goed dat u gisteravond nog even op mijn pleitnota gereageerd heeft. Ik heb de aanvulling opgenomen.’ Ze aarzelde even, draaide aan een goudkleurige oorbel. ‘En denkt u eraan, dokter Van Kesteren, u kunt niet genoeg benadrukken hoe naar u de situatie van uw patiënt vindt. Dat zal het College waarderen. Laat u niet verleiden tot persoonlijke aanvallen en houdt u zich aan de lijn van de pleitnota alstublieft.’

Het zacht zovende geluid van broekspijpen die langs elkaar schuiven en het trage tikken van hakken op de zwarte plavuizen kondigen de komst van het College aan. Als Joost opzij kijkt naar de passerende Collegeleden herkent hij in eerste instantie niemand. Dan ziet hij Corthals Altes, de neurochirurg uit Maastricht. Corthals draagt een blauw pak; wonderlijk dat het College geen toga’s draagt. Blijkbaar wil een Tuchtcollege zich onderscheiden van het strafrecht. De drie vrouwen en twee mannen lopen de treden van een verhoging op en nemen plaats onder het portret van de koning. De rechters en het staatshoofd kijken letterlijk op de verdachte neer.

‘Geachte aanwezigen, ik wil u graag welkom heten bij deze zitting van het Tuchtcollege. Ik stel u eerst de Collegeleden voor.’ De vrouw in het midden zet haar bril op het puntje van haar neus en leest voor van papier. ‘Links van mij zitten dr. Corthals Altes en dr. De Jong in hun functie als leden-beroepsgenoten. Aan mijn rechterhand mr. Van Leiden, rechter bij het gerechtshof Amsterdam en mr. Veringa, de secretaris van dit College.’

Ernstige blikken, doodgraversgezichten.

‘Mijn naam is Liselotte van der Zanden, rechter bij het arrondissement Midden-Nederland. Ik mag vandaag uw voorzitter zijn.’

Hij voelt de warmte van Laura’s hand op zijn bovenbeen, een

zachte strelende beweging. Intussen bestudeert hij de beeltenis van Willem-Alexander. Hermelijnen mantel van verzadigd vermiljoen, de kleur van bloed.

Aan de andere kant van het gangpad zit Theo Bakker, zijn patiënt. Kan je dat nog zeggen? Ex-patiënt. Bakker zit wat scheef in een rolstoel, kin op de borst, strogeel haar dat voor zijn ogen hangt. Een zonnebloem in het najaar. Hij heeft met hem te doen. Geen schim meer van de forse joviale man die hij de eerste keer in zijn spreekkamer had gezien. De man die nauwelijks op de smalle operatietafel paste en die steeds kortademiger werd. Naast Bakker zit dat mens Welgemoed, gebogen over haar papieren. Ingetogener gekleed dan eerder in zijn spreekkamer. Geen leer, geen diep décolleté. De beschavende kracht van het recht. Als Welgemoed opkijkt en hij haar toeknikt, staart ze onbewogen terug.

‘Voordat we aan hoor en wederhoor beginnen, zal het College de klachten en de eis van mevrouw Welgemoed, hierna te noemen klaagster, ter inleiding zakelijk weergeven.’

Als de voorzitter even stilvalt en iets in haar papieren zoekt, valt Joost de ontspannen blik in het portret van de koning op. Hém hoeft hij niet te vrezen.

DEEL I

Geduldig stond hij te wachten bij de kassa. Dorine had de winkelbel niet gehoord en toen ze opkeek, stond hij voor haar. Zijn dikke haar, zijn kaneelkleurige huid.

‘Heeft u misschien nog ruimte?’ Een klein lachje en lichte zelfspot in zijn zachte stem, alsof hij zich wilde beschermen tegen een ontkennend antwoord. Geelgroene irissen met bruine vlekjes, ogen van steppe en woestijn. Ze moest niet in zulke clichés denken. Ze pakte de agenda. Natuurlijk was er geen plaats meer op zaterdag.

Ze aarzelde even. ‘Het kan een paar minuten duren.’

Haar glimlachje beantwoordde hij, terwijl hij zijn ogen neersloeg. Lange wimpers.

‘Neemt u maar even plaats. Kan ik u ondertussen iets te drinken aanbieden?’

Hij hing zijn keurige jas zorgvuldig op. Met zijn handen voelde hij aan de boord van zijn overhemd. Smalle polsen en lange vingers, heel anders dan die van Theo. Dorine zou hem zelf knippen. Er trok een tinteling door haar heen, een ervaring die ze nog van vroeger kende. Zo was het met Theo begonnen. Ooit.

‘Wat een lekker ding had jij in je stoel, Dorine!’

Ze draaide zich met een ruk om. ‘Het is geen lekker ding, Indy, het is een klant.’

Indy veegde het haar van het afgelopen uur naar het vloerluikje, een bruinblond baaltje dat naar beneden tuimelde.

‘Stuur zo’n klantje volgende keer maar naar mij.’

‘Ik waarschuw je niet nog een keer.’ Haar stem was scherper dan

de scharen die zij gebruikten. Ze draaide zich een halve slag om zodat de andere meiden haar konden horen. 'Ik wil geen geflikflooï in de zaak.'

Indy haalde haar schouders op.

'Ik heb het tegen jou. Er is niets op tegen om onze gasten in de watten te leggen of ze te laten weten hoe goed ze er weer uitzien na een knipbeurt.' Ze draaide zich weer naar Indy en kon nog net zien hoe die met haar ogen rolde. 'Ik wil niet meer zien dat jij tijdens het knippen je borsten tegen het hoofd van een klant drukt. Als dat nog eenmaal gebeurt, kan je vertrekken.'

'Heb ik echt nooit gedaan, Dorine.'

Indy loog zoals ze ademde. Gedachteloos.

Oudste kapsalon van de stad heet nu Welgemoed Kappers. Sinds 1899. In de stijlvolle, eigentijds ingerichte zaak vertelt eigenaresse Dorine Welgemoed dat ze voor deze Hollandse naam heeft gekozen omdat die aansluit bij de tijdgeest en tegelijkertijd tijdloos is, wat volgens haar niet gezegd kan worden van de namen van kappersketens als Hair & Co of Cut! 'Persoonlijke aandacht staat bij Welgemoed Kappers voorop, waarbij we meer zijn dan alleen een kapsalon,' aldus de eigenaresse. 'We nemen de tijd om onze klanten te begrijpen, waarbij we samen op zoek gaan naar de haarstijl die past bij hun persoonlijkheid. We zorgen ervoor dat je er van buiten uitziet zoals je je van binnen voelt.'

Dorine had nog tegen de verslaggever gezegd dat een kapsalon meer was dan knippen, zoals de hengelsport meer omvat dan vissen en eigenlijk gelegitimeerd niksen was. Dat hadden ze er gelukkig uitgelaten. Soms was ze iets te impulsief. Ze keek nog een keer naar de winkelruit en glimlachte. Welgemoed Kappers. Sinds 1899. Haar zaak. En wie kwam daar binnen schuifelen? Die eerste weken leek

het of haar moeder controleerde of alles naar behoren verliep nu zij de zaak aan haar dochter had overgedragen. Dorine stond op en liep om de toonbank heen, gaf haar een kus. De huid boven haar moeders mond was rood. Nog altijd liet ze haar donshaartjes harsen.

Haar moeder richtte haar wandelstok op de winkelruit. 'Dat heb je mooi laten doen.'

Ze volgde haar blik naar de sierlijke goudkleurige letters die met hun gedistingeerde krullen en lussen als schaatsenrijders over het raam zwierden.

'Is dát niet wat,' haar moeder aarzelde even, 'te veel van het goede?' Ze wees naar de wand waarop hun achternaam geschilderd was, in dezelfde belettering. Háár achternaam, over de hele lengte van de bloedrode muur, boven de zes spiegels in hun barokke lijsten.

'Wat is te veel van het goede?'

'Dat rood en die spiegels, Dikkie. Wat was er mis met de witte muren en de spiegels die er hingen?'

Dikkie. Als ze goed luisterde lag er iets liefkozends in. Misschien. En ze wás tenslotte een mollig kind geweest. Op school had haar bijnaam zich snel verspreid. "Hé Dikkie! Dikke Door!" Soms hoorde ze het nog in haar slaap.

'Het is nu mijn zaak, mam. En noem me geen Dikkie.'

'Ja, het is nu van jou, je moet het zelf weten.' Ze trok even met haar mond. 'Jammer dat je oma het niet meer kan zien, die hield wel van poespas en tierelantijnen.'

Ze probeerde het gevoel in haar keel weg te slikken.

'En loopt de zaak een beetje, Dikkie?'

'Ik mag niet klagen.' De zaak draaide beter dan ooit tevoren.

'Mooi, dan komt Marcella straks in een gespreid bedje.'

Ze schrok op van de tingelende winkelbel. Marcella kwam binnen en liep de zaak door.

‘Je mag best even iets tegen me zeggen, Marcella.’

‘Oké.’

‘Hoe vaak moet ik je nog vertellen dat je de privé-opgang van ons huis moet nemen?’

‘Tot ik het huis uitga?’

Niet op reageren. ‘Ik wil hier een hoekje maken met foto’s van ons. Laat ik wat ruimte vrij voor later, als jij hier in de zaak staat. Mijn grootmoeder, oma en ik, drie generaties.’

Marcella trok haar wenkbrauwen op. ‘Doe wat je niet laten kunt.’

Een puber, tradities boeiden haar niet. Kwam nog wel. Die foto’s pasten nog net naast het ingelijste krantenartikel dat ze achter het dressoir had gehangen.

Zonder nog iets te zeggen, stampte haar dochter naar boven. Wat was er toch met dat kind. Het beeld van de kleine Marcella op schoot flitste door haar heen. ‘Mama, ik vind jou zo lief. Als ik groot ben ga ik met je trouwen en dan mag papa in het schuurtje.’ Ze zuchtte. Snel haalde ze een doekje over de toonbank en schoot haar jas aan. Als ze zou doorlopen, was ze nog net op tijd.

Gelig schijnsel flakkerde over de gevels, afkomstig van de kerstverlichting die boven de straat hing te schommelen in de wind. Ze stapte het pand van Brandon binnen en kon meteen doorlopen naar een van de behandelkamers. Jas uit, en dan in zo’n chique stoel. Eindelijk even tijd voor zichzelf. En lekker, zo’n lui loungemuziekje. Ze probeerde mee te neuriën met de trage elektronische beats en het ijle, echoënde refrein. *I need your lovin’, like the sunshine*¹. Ze streelde de armleuning van de behandelstoel waarbij het witte leer haar spanning leek te absorberen.

Brandon kwam de kamer binnen, pakte latex handschoenen uit de doos op het tafeltje naast haar en deed een mondkapje voor.

‘Wat zie jij er sprankelend uit, schat!’

Haar meiden moesten dat in de zaak niet flikken, een klant met schat aanspreken. Toch voelde ze zich gevleid.

‘Een paar prikjes in je voorhoofd en in je neusplooien? Zie je er nog jonger uit. Je moet goed voor jezelf zorgen, een ander doet het niet.’

Niets was beter dan een frisse coupe en een paar fillertjes. Het rimpelende zelfvertrouwen gladtrekken. Daar kon geen psycholoog tegenop. Ze neuriede in stilte mee met de muziek. *Change your heart, look around you. I need your lovin’, like the sunshine*. Het nummer bleef nu al in haar hoofd hangen.

Een koude natte veeg en de bedwelmende geur van alcohol toen Brandon haar voorhoofd ontsmette. Een scherpe prik en daarna voelde ze hoe de filler zich onder haar huid verspreidde. Een rupsje dat zich uitstrekte.

‘Wat zet ik op de factuur, schat?’

Ze keek in de spiegel. De groeven langs haar neus en in haar voorhoofd waren mooi opgevuld. Geluk uit een spuitje. ‘Doe maar representatiekosten.’ Ze wachtte even alsof ze Brandons goedkeuring nodig had. ‘Daar profiteert de zaak ook van, als ik er goed uitzie.’ De zaak wel.

Brandon trok zijn wenkbrauwen op. ‘Is er wat?’

‘Soms vraag ik me af of het Theo nog kan schelen. Hij zegt er nooit iets van. Of hij ziet het niet.’

‘Mánnen, schat, praat me er niet van.’

‘Jij hebt me in een half uur al vaker schat genoemd dan Theo de laatste tien jaar.’

Hoe had het zover kunnen komen? Theo met zijn strogele haar, rafelig en stug als uitgeplozen sisaltouw, weerbarstig bij het borstelen. Het liefst zou ze hem een klassieke pompadour knippen, een kuif zonder vet. Beetje wax of stylingpoeder erin om het volume van dat melkboerenhondenhaar wat op te pompen, maar dat weigerde meneer. Te veel gedoe. Dus voorzag ze hem al jaren van een simpele fade crop, van boven lang en opzij tondeusekort, die hij stevast liet uitgroeien tot een ragebol. Waar had ze dat aan verdiend? Terwijl

zij probeerde er nog zo leuk mogelijk uit te zien, was Theo bol en vormloos geworden, een soort Barbapapa. Dan kon ze nog zo vaak zeggen “Theo, neem nou een appel” als hij weer in de koelkast graaide, met vingers die ondertussen meer weg hadden van saucijsjes, helpen deed het niet. Een stuk kaas. Of het zoveelste biertje. Daar zou hij eens mee moeten stoppen, want die handen van hem begonnen steeds vaker te trillen.

Toen hij haar vanuit de slaapkamer riep, sloeg ze *De Kapper* dicht en legde het tijdschrift op de salontafel. Kon ze morgen meenemen naar beneden, vonden de klanten leuk om te lezen. Het laatste restje make-up verwijderde ze met een tonic. De alcohol prikte gemeen in de gaatjes die Brandon op haar voorhoofd en langs haar neus had achtergelaten. Schoonheid doet pijn. Ze liep de slaapkamer in en keek over haar schouder in de spiegel. Ze had toch niet echt dikke billen? Tenminste, niet als ze zo schuin voor de spiegel ging staan.

‘Vind jij dat ik dikke billen heb?’

Theo wierp een snelle blik op haar. ‘Is me nooit opgevallen.’

Daar had ze dus niets aan. Ze schoof onder het dekbed en ging op haar rug liggen met haar ogen dicht. Opgebaard. Ze hoefde niet zo nodig te zien hoe Theo zich uitkleedde. *I need your lovin’, like the sunshine*. Hoe kreeg ze die oorwurm nu weer uit haar hoofd.

Theo plofte op het bed. Hij legde een warme hand op de hare en wreef met zijn duim over haar handrug. In dertig jaar waren zijn handen ruwer en eeltiger geworden, net als hun relatie. Ouder echtpaar. Ergens moest die breedgeschouderde jongen zich nog in hem verbergen. Ze legde haar hand op zijn buik en voelde hoe het vet onder haar vingers golfde. Een buik als een waterbed. Ze huiverde even, trok haar hand terug en draaide zich om.

Die nacht lag ze wakker. Zijn kin was omlaag gezakt en zijn uitademing kwam in korte stootjes, puffend zoals zij bij de geboorte van Marcella had gedaan. Bij elke zucht walmde de geur van ver-

schaald bier haar kant op. Zijn handen trilden in elk geval niet als hij sliep. Wonderlijk. Op haar huid kon ze die dikke vingers nauwelijks nog verdragen. Kruipende meelwormen. Niet aardig. Misschien moesten ze wat meer moeite doen, weekendjes weg met z’n tweeën. Ze moest denken aan die andere handen, de smalle polsen en lange vingers met de gracieuze bewegingen van een tangodanser. Ongetwijfeld zacht en vaardig. Ze sloot haar ogen.

‘Kwispel!’ Joost stond in de voordeur en keek naar buiten. Vanaf dat punt had hij alleen zicht op de mistige contouren van de brievenbus aan de dijk. Zelfs als hij dat wilde, was er geen mens die hem kon horen. Kwispel. Laura en hij hadden nog even Quispel voorgesteld. Sophie, die twaalf was toen ze de pup een naam mocht geven, had dat resoluut afgewezen.

De labrador kwam aansloffen, zijn nagels krasten over de plavuizen in de hal. ‘Kom!’

“Je noemt een hond toch geen Kwispel”, had Vermeulen smalend opgemerkt toen de chirurgenvakgroep kwam dineren. Joost had gelezen over een man die zijn huisdieren naar dode dictators vernoemde. Hitler, zit! Mao, in je mand! Stalin, hier! Hij grinnikte. Misschien niet eens zo slecht, Kwispel.

Hij sloot de huisdeur achter zich, zachtjes, om Laura en Sophie niet wakker te maken, en liep de dijk op. Aan de overkant van de weg doorbraken langzaam bewegende roodbonte ruggen de nevel die laag boven de wei hing en hoorde hij het scheuren van plukken gras in het regelmatige ritme van grazend vee. Hij had het idee dat de beesten in het najaar langer in de wei bleven, dat het gras steeds later in het jaar nog bleef groeien. De koeien namen al jaren niet meer de moeite om te reageren op een hond die voornamelijk gefokt was om te behagen.

Joost genoot van het moment waarop de zon opkwam, een roze-oranjeachtig schijnsel ongeveer boven de plek waar de rivier zich verborg in de mist. Het gedempte, trage gedreun moest de dieselmotor van een rijnaak zijn, een diepe bas die zich voegde naar

het tempo van de murmelende golfjes die op de basaltblokken aan de oever braken. In de lucht hing de geur van populieren², een melange van natte bosgrond en paddenstoelen, met iets scherp en kruidigs. Zijn gedachten voerden hem naar zijn ouderlijk huis, een wederopbouwflat die half aan het zicht onttrokken werd door populieren met stammen als zuilen en met takken als een gewelf. Een ritselende kathedraal waar de wind ruisend doorheen trok. Het aroma van populierenbloesem in het voorjaar en van het natte blad in het najaar waaide jarenlang zijn kamertje op vierhoog binnen en wiegde hem samen met het ruisen van de blaadjes in slaap. De foto van zijn overleden opa op zijn nachtkastje was vaak het laatste wat hij zag. Die foto stond nu in een zilveren lijstje op zijn bureau, met daarnaast zijn ingelijste liefjes. Een foto van Sophie toen ze nog een hummeltje was en daarnaast een foto van Laura, uit de tijd dat hij haar net had leren kennen en het begonnen was met een brief.

‘Hé, heb jij een pen over, de mijne is leeg.’

Het meisje, nee, de jonge vrouw aan de andere kant van de tafel had boven haar brief naar hem geglimlacht. Een mond die wat glinsterde met een zweem van rode lipstick. Halflang haar van een donker bruinrood, iets tussen chocola en mahonie in, de manen van een merrie, met een schuine pony die over een wenkbrauw viel en die ze met een kort ademstootje uit haar ogen probeerde te blazen. Hij pakte een pen en reikte die over de tafel heen. ‘Ik heb je hier nooit eerder gezien.’

‘Eens moet de eerste keer zijn.’ Die woorden waren meteen al prikkelend. ‘Kom jij dan vaker op die schrijfavonden?’

‘Elke maand.’ Zelfs als het buiten vroom. De kilte van de stenen kerkvloer, grafzerken waar tafels en stoelen achteloos bovenop waren geplaatst, trok langzaam in zijn benen.

‘En helpt het,’ vroeg ze sceptisch, ‘om voor Amnesty brieven te schrijven aan dictators?’

‘Natuurlijk. Je hoopt dat ze onder druk van duizenden brieven

een politieke gevangene vrijlaten.'

'En of ze alsjeblieft willen ophouden met martelen zeker. Is er ooit één machthebber gewicht onder het gewicht van die smeekbedes?'

'Geloof jij van niet dan?'

Ze veegde de pony uit haar ogen en haalde onverschillig haar schouders op, onwillig bijna, een mokkend meisje. 'Proberen kan geen kwaad. Wat doe je als je geen brieven schrijft voor Amnesty?'

'Ik loop coschappen.'

'Dan hoor je toch al de hele dag verhalen van ziekte en ongeluk?'

'Dus?'

'Dan loop je de hele dag goed te doen en ga je hier 's avonds nog brieven schrijven. Mensenredder.' Haar geamuseerde oogopslag verzachtte de cynische toon.

'Er is niks mis met de wens anderen te helpen.' Hij voelde zich uitgedaagd en dacht even na. 'Misschien kunnen we niet anders. We zijn mensen, we kunnen voelen wat iemand anders voelt. Dan moet je van steen zijn om de pijn van een ander niet te willen verzachten.'

'Ik zei toch dat je een mensenredder was?'

Hij vond bruine ogen altijd onpeilbaar, maar de hare niet. Er glinsterde plezier in en lichte spot.

'Als bijna-arts,' ging ze verder, 'heb je vast weleens van de *disease to please* gehoord.'

Dat had hij niet.

'Het redderssyndroom, waarbij je hoopt op bewondering en bevestiging. Allemaal om je zelfbeeld op te krikken.'

'En wat kom jij hier dan doen?'

Ze keek hem peinzend aan, alsof zijn vraag een probleem was waarbij ze het antwoord van zijn gezicht af kon lezen. 'Misschien kom ik jou wel redden.'

Het meest had hij zich aangetrokken gevoeld tot haar mond. Het

was niet de kleur van haar lippen die zijn aandacht trok, het waren haar kleine witte tanden. Een minieme imperfectie die het plaatje compleet maakte. Tandem die zich blootgaven als ze haar stralende lach lachte zoals nu, de puntjes van haar mondhoeken opgetrokken. Debbie Harry's smile, zoals op de poster van Blondie boven zijn bed, ooit, thuis. Waarschijnlijk was hij geconditioneerd.

Na een aantal brieven keek ze hem aan. 'Ga je mee nog wat drinken?'

Gaan we nog een drankje doen, zou Sophie nu zeggen. Hij plaagde haar er weleens mee. Een drankje doe je niet, een drankje drink je. Maar goed, in een tijd dat je ook iemand kon doen, was een drankje niet het ergst. Vanzelfsprekend was hij met Laura wat gaan drinken.

In het café tegenover de kerk was er alleen nog plaats geweest aan een tafeltje onder een oud geëmailleerd reclamebord. *Der Kaffee ist das Sinnbild der Liebe. Man liebt ihn brünett, blond oder schwarz, aber immer stark und heiß*³.

'Wou je me wat zeggen?' Haar vraag verlangde geen antwoord, het daagde hem uit tot een duel.

'Ik hou van wijn. Wat wil jij drinken?'

'Koffie.' Weer die geamuseerde blik. 'Zwart. En sterk.'

Hij had steeds naar de mond en de ogen van deze filosofiestudente moeten kijken, deze donkerogige meisjesvrouw. Bij het afscheid had ze hem snel drie zoenen gegeven, twee naast zijn mond en een korte erop. Hij had de zoete aardse geur van muskus opgevangen. Toen hij op zijn fiets stapte, was hij verliefd.

Hij glimlachte. Dertig jaar geleden en het leek wel gisteren. Langzaam ging het beeld van Laura's mond over in de zachtroze gestifte lippen van Soumaya en haar hagelwitte gebit als ze naar hem lachte. Hij schudde zijn hoofd.

Terwijl hij terug naar huis liep zag hij de laatste ganzen in formatie naar het oosten vliegen, op weg naar hun broedgebieden.

De choreografie liet de vorm uitwaaiëren en weer smaller worden. Daarachter nog een formatie. Soms telde hij een stuk of zestig vogels, waarbij er een op kop vloog en de anderen in twee schuine lijnen erachter. Af en toe werd de koppositie overgenomen. Hij wist niet hoe ze dat regelden. Laura zou wel weten of er ganzenrechten zijn. De hiërarchie leek in elk geval organischer tot stand te komen dan bij mensen.

Het rieten dak van zijn boerderij stak boven de mist uit. Huis, vrouw, dochter, carrière. En zijn Audi A7, betrouwbare luxe in de vorm van een razendsnelle sportcoupé.